

Handläggare:
Lena Skott, tel. 508 20 032
Maria Ek, tel. 508 14 021

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Uppföljning av villkor om meddelarfrihet för anställda i privat drivna verksamheter - svar på skrivelse

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner beredningen av skrivelsen och lägger ärendet till handlingarna.

BrittMarie Kyndel
T.f. Stadsdelsdirektör

Lena Holmdahl
Ekonomichef

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom ekonomiavdelningen.

Bakgrund

Vid stadsdelsnämndens sammanträde den 17 december 2009 lämnade Jonas Eklund (mp), Magnus Dannqvist (s) och Rosa Lundmark (v) en skrivelse om uppföljning av villkor om meddelarfrihet för anställda i privat drivna verksamheter. I skrivelsen anges att det i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har genomförts ett antal upphandlingar där meddelarfrihetsvillkor har angetts i förfrågningsunderlag och skrivits in i avtalstexten.

I skrivelsen anges att en uppföljning bör göras om hur entreprenörerna uppfyller sina åtaganden att de anställda i verksamheterna ska ha viss meddelarfrihet och att entreprenörerna ska informera sina anställda om detta. En sammanställning bör

göras av de avtal som nämnden förvaltar och efterlevnaden utvärderas. I skrivelsen lämnas ett antal punkter som bör ingå i redovisningen, till exempel på vilket sätt berörd personal har informerats och löpande informeras om meddelarfriheten. I redovisningen bör också ingå att göra stickprov-undersökningar/mindre enkätundersökningar bland anställda. Se skrivelsen för förslaget i sin helhet om hur åtaganden om meddelarfrihet bör följas upp (bifogas).

Förvaltningens synpunkter och förslag

Meddelandefriheten är grundlagsfäst och av väsentlig betydelse för ett öppet och demokratiskt samhälle och bidrar till att fylla behovet av insyn i gemensamt finansierad verksamhet. Det är viktigt ur både ett medborgar- och brukarperspektiv.

Då meddelandefrihet och skydd mot efterforskningar inte gäller privata arbetstagare på samma sätt som kommunalanställda har kommunstyrelsen i Stockholms stad 2008-02-20 beslutat att meddelarfrihet även ska gälla för anställda i privata företag som driver vård- och omsorgsverksamhet på entreprenad för stadens räkning. Det innebär att villkor om meddelarfrihet anges i förfrågningsunderlag och skrivs in i avtalet.

I Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd omfattas följande upphandlade verksamheter av entreprenadavtal med klausul om meddelarfrihet:

- Svedmyrabadet
- Vantörs gruppbestäder
- Enskededalens servicehus
- Högdalens vård- och omsorgsboende
- Fritidsområde 1 (Dalens kvartersgård och Årsta fritidsgård)
- Fritidsområde 2 (Östberga fritidsgård och Östberga parklek)
- Korttidshem

Förvaltningen anser att det är viktigt att upphandlade entreprenörer fullgör sina åtaganden vad gäller information till sina anställda om meddelarfriheten. Inom ramen för de verksamhetsuppföljningar som genomförs avseende upphandlade entreprenörer ingår att följa upp detta villkor, dvs. ställa fråga till entreprenören om berörd personal har informerats om den meddelarfrihet som ska råda i verksamheten. Klausulen ålägger entreprenören *att* informera berörd personal om den meddelarfrihet som ska råda. Klausulen innefattar däremot inte något krav på *hur* informationen ska ges eller i vilken *omfattning*, inte heller finns krav på att entreprenören ska ha t.ex. *skriftliga rutiner*.

Förvaltningen har därför inte möjlighet att begära ut *skriftliga* redovisningar av *hur* all berörd personal har informerats och löpande informeras, såsom anges i skrivelsen. Det är enligt avtalet inte ett krav för tjänstens utförande att sådana skriftliga redovisningar upprättas och lämnas till förvaltningen. Förvaltningen kan inte begära ut skriftlig redovisning från entreprenören utöver den som ska ske enligt avtal.

Entreprenören ansvarar för att företaget och dess anställda följer gällande lagstiftning avseende sekretess. I förvaltningens verksamhetsuppföljningar ingår även att på olika sätt följa upp efterlevnaden av sekretesslagstiftningen i de delar som gäller enskildas personliga förhållanden. Förvaltningen kan dock inte begära ut skriftlig redovisning om hur eventuella sekretess- och lojalitetsinstruktioner gällande företagsinterna frågor är formulerade och hur de tillämpas. Det är enligt avtalet inte ett krav för tjänstens utförande att sådana skriftliga redovisningar upprättas och lämnas till förvaltningen.

Att göra stickprovsundersökningar eller mindre enkätundersökningar rörande meddelarfriheten bland de anställda hos en entreprenör är utöver förvaltningens befogenheter då det inte är ett krav för tjänstens utförande att nämnden ska begära att få göra sådana undersökningar. Dock ska entreprenörens eget kvalitets- och ledningssystem säkerställa att stadsdelsnämnden får den tjänst utförd som ska enligt avtalet. I detta ingår att göra eventuella stickprov eller andra undersökningar hos sina anställda, om så är nödvändigt för entreprenörens eget säkerställande att verksamheten fullgör sina åtaganden.

Sammanfattningsvis kan förvaltningen generellt sett begära ut material från entreprenören som krävs för förvaltningens egen uppföljning av verksamheten. Detta innefattar material som ligger inom ramen för kärnuppdraget som upphandlats, dvs. verksamhetens drift och kraven på tjänsten som uppställts i samband med upphandlingen. När det gäller t.ex. personalfrågor *kan* förvaltningen begära ut skriftliga redovisningar för sådana områden som är direkt *kopplat till entreprenörens huvuduppdrag* till kommunen/stadsdelsnämnden och tjänstens utförande, till exempel personalens kompetens (Till exempel om företaget har åtagit sig att personalen ska ha en särskild sådan och i viss omfattning.).

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner beredningen av skrivelsen och lägger ärendet till handlingarna.

Bilaga

Uppföljning av villkor om meddelarfrihet för anställda i privat drivna verksamheter. Skrivelse från Jonas Eklund (mp), Magnus Dannqvist (s) och Rosa Lundmark (v), daterad 2009-12-17.